

گاه‌شماری و گاهنبار در ایران باستان

دکتر زهرا تبریزی شهروی

۱- عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان

چکیده

در مطالعه فرهنگ ایران نقش گاه‌شماری و گاهنبار انکارناپذیر است. با بررسی گاهنبارها (چه گاهنبارهای اصلی و چه جشن‌های دیگر ایران باستان) و همچنین گاه‌شماری‌های مهم ایران باستان، اهمیت این دو بخش از فرهنگ ایران باستان نمایان می‌شود. گاه‌شماری و تقویم از آنجا که به زمان و برنامه‌ریزی آن برای انجام امور مختلف ارتباط دارد، نقش مهمی در زندگی انسان‌های باستانی و کنونی ایفا می‌کند. ایرانیان باستان از دیرباز به دنبال محاسبه روزها و ایام سال بودند، از مهمترین مستندات آن می‌توان به کتیبه داریوش هخامنشی واقع در کوه بیستون اشاره کرد که در آن از نه ماه سال نام برده شده که محققان و صاحب‌نظران بنابر تقویم‌های رایج در سلسله‌های بعد از هخامنشیان که تقویم دوازده ماهه رایج بود و اسم ماه‌هایی که در بیستون بوده در آنها نیز وجود داشته دریافتند که تقویم هخامنشیان نیز دارای دوازده ماه بوده است. همه اینها نشان دهنده اهمیت گاه‌شماری از دیرباز تاکنون می‌باشد. در قسمتی از تاریخ ایران باستان نیاکان ما در طول سال شش گاهنبار و جشن را که به عنوان جشن‌های اصلی به مناسبت شش آفرینش بود را برگزار می‌کردند و در حقیقت این جشن‌ها به یاد آفرینش و سپاسگزاری از اهورامزدا در برابر بخشش‌های او می‌باشد. کلیدواژگان: گاهنبار، گاه‌شماری، ایران باستان، اهورامزدا